

Impossible is Nothing (Muhammad Ali)

16 Ιουλίου 2015

Επισκόπηση

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Κορυφής αποφάσισε την έναρξη των διαπραγματεύσεων ενός προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης ύψους €86 δισ., ως έκφραση αλληλεγγύης προς την δοκιμαζόμενη χώρα μας. Η απόφαση αυτή συνιστά την τελευταία προσπάθεια ανάκαμψης και ανάταξης της ελληνικής οικονομίας και είναι εθνική ανάγκη να αδράξουμε την ευκαιρία, ανεξαρτήτως βραχυπρόθεσμου κόστους. Εάν η κυβέρνηση αξιοποιήσει την ευρεία κοινοβουλευτική στήριξη για την υλοποίηση της συμφωνίας, και διασφαλίσει την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων και την κοινωνικά δίκαιη κατανομή των βαρών, η ελληνική οικονομία μπορεί σύντομα να επανέλθει στις αγορές. Ας μην ξεχάσουμε τα επιτεύγματα της χώρας μας τα τελευταία χρόνια όταν δημιουργήθηκαν πλεονάσματα στο εξωτερικό ισοζύγιο και στο πρωτογενές δημοσιονομικό ισοζύγιο. Παρά τις όποιες αποκλίσεις, η χώρα μας είναι κατά βάση υγιής μακροοικονομικά, και με τις σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις προοπτικές ανάπτυξης, μπορεί και πάλι να εισέλθει σε περίοδο ευημερίας και προκοπής. Η κατάσταση, βεβαίως, παραμένει κρίσιμη αλλά είναι στο χέρι μας να μην κάνουμε πίσω αυτή τη φορά. Ας παραμείνουμε ψύχραιμοι, ας κάνουμε τις μεταρρυθμίσεις που θα δώσουν δυναμική στην ελληνική οικονομία, και ας περιμένουμε με αυτοπεποίθηση την ευόδωση των προσπαθειών μας. Δεν χρειάζεται να είμαστε απαισιόδοξοι για το μέλλον, διότι δεν ωφελεί σε τίποτα. Ούτε χρειάζεται να περιμένουμε τις μαγικές λύσεις, διότι απλά δεν υπάρχουν.
- Τα στοιχεία που δημοσιοποιούνται για τον Μάιο και Ιούνιο (όπως δημόσια έσοδα, απασχόληση, κυκλοφορία οχημάτων) πλέον αποτυπώνουν την κορύφωση της αβεβαιότητας. Όμως, η καλή πορεία των αφίξεων σε αεροδρόμια στο εξάμηνο δείχνει ότι ακόμα και μετά τις εξελίξεις των τελευταίων εβδομάδων υπάρχει μια ισχυρή βάση για την ανάκαμψη της οικονομίας και της απασχόλησης.
- Η έρευνα για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό της ΕΛΣΤΑΤ επιβεβαιώνει το σημαντικό ρόλο του συνταξιοδοτικού συστήματος στη συγκράτηση της φτώχειας στους ηλικιωμένους. Δείχνει επίσης πως οι οικογένειες με παιδιά και εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα ήταν οι μεγάλοι χαμένοι της τελευταίας πενταετίας.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

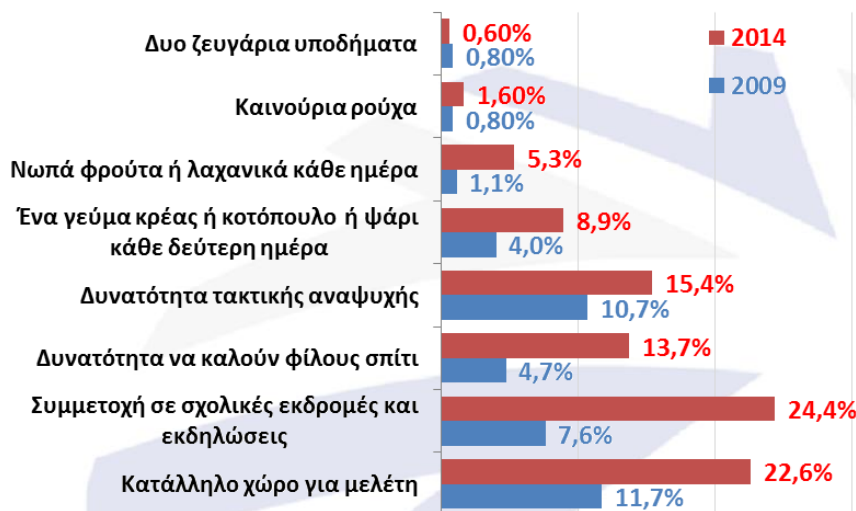
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Όλα για τα παιδιά...

Ποσοστό νοικοκυριών που δεν μπορούν να παρέχουν βασικά αγαθά στα παιδιά τους (ΕΛΣΤΑΤ, 2014)

Η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης

Όπως συμφωνήθηκε στο [Συμβούλιο Κορυφής στις 13/7/2015](#), για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την περαιτέρω χρηματοδοτική στήριξη της Ελλάδος ύψους €82-86 δισ. στην τριετία μέχρι το 2018, η ελληνική Βουλή ψήφισε στις 15/7/2015 ένα πακέτο προσαρμοσμένων δράσεων. Με τον [νέο νόμο](#), μεταξύ άλλων, αυξάνονται οι συντελεστές του ΦΠΑ (με προσδοκώμενο όφελος €2,4 δισ. σε ετήσια βάση, με €0,8 δισ. αύξηση της επιβάρυνσης το 2015), η φορολόγηση επιχειρήσεων (από 26% σε 29%, +€410 εκατ.), η έκτακτη εισφορά για εισοδήματα φυσικών προσώπων άνω των €30.000 ετησίως (+€251 εκατ.), η προκαταβολή φόρου επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών σε 100% και 75% αντιστοίχως (+€445 εκατ.), οι φόροι στα ασφάλιστρα πυρός και αυτοκινήτων (+€75,6 εκατ.) και, τέλος, οι εισφορές συνταξιούχων για υγειονομική ασφάλιση (+€854 εκατ.). Συνολικά, με τον νέο νόμο, η φορολογική επιβάρυνση, και η συνακόλουθη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, ανέρχεται σε €4,5 δισ. ετησίως, και είναι βέβαιο ότι θα επηρεάσει αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα, καθώς θα προστεθεί στο ήδη υπερόγκο φορολογικό βάρος από τις πληρωμές του ΕΝΦΙΑ, του φόρου εισοδήματος κλπ, που συγκεντρώνονται πλέον στο β' εξάμηνο του 2015. Ύφεση από -2% έως -4% για το 2015 και -0,5% έως -1,7% για το 2016 προβλέπει ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πέραν αυτών, ο νέος νόμος περιλαμβάνει εξοικονόμηση δαπανών από την αλλαγή του ύψους των κατώτατων συντάξεων για όσους συνταξιοδοτούνται από 30/6/2015 και εφεξής (με όφελος €4.2 εκατ. για το 2015 αυξανόμενο σταδιακά προς €60 εκατ. το 2018). Σύμφωνα με το νέο σύστημα, η παρεχόμενη σύνταξη θα αντιστοιχεί στις εισφορές που έχουν καταβληθεί, και στο 67ο έτος ηλικίας θα αυξάνονται στο ύψος της κατώτατης σύνταξης, που στο ΙΚΑ ανέρχεται σε €486 και καλύπτει σήμερα το 20-25% των συνταξιούχων. Τέλος, αναμένεται όφελος €16 εκατ. περίπου από την αναπροσαρμογή των επικουρικών συντάξεων λόγω της ενοποίησης των ταμείων στο ΕΤΕΑ. Συνολικά, η μείωση του εισοδήματος των συνταξιούχων από την εφαρμογή του νόμου θα ανέλθει *grosso modo* σε €1 δισ. περίπου, σε σύνολο καταβληθέντων συντάξεων το 2014 ύψους €32 δισ, δηλαδή μία μείωση κατά μέσο όρο 3% περίπου.

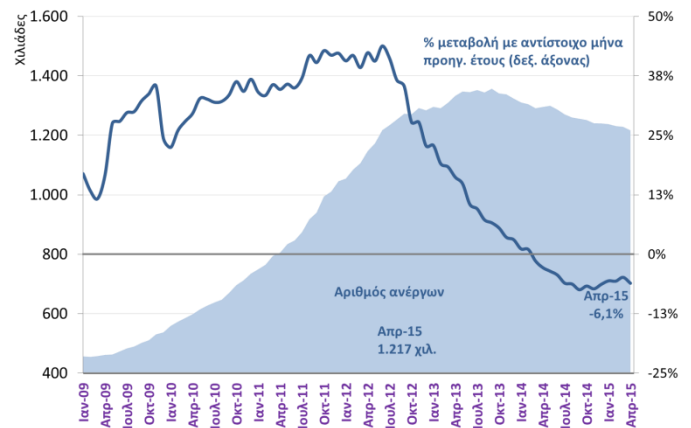
Με την επιτυχή κατάληξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 13/7/2015 και την επιτευχθείσα κατ' αρχήν συμφωνία απομακρύνεται ο κίνδυνος της εξόδου της Ελλάδος από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη, εξασφαλίζεται η χρηματοδοτική στήριξη της χώρας για την επόμενη τριετία, και εισάγονται προς υλοποίηση πλήθος μεταρρυθμίσεων με σκοπό την ανάταξη της ελληνικής οικονομίας στην βάση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων. Ταυτόχρονα, για την διασφάλιση της μακροοικονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, εφαρμόζεται ένα πρόγραμμα αυστηρής λιτότητας σε μία οικονομία, όμως, όπου το ¼ του εργατικού δυναμικού είναι στην ανεργία, οι τράπεζες παραμένουν κλειστές μέχρι να επιτευχθεί συμφωνία για το νέο πακέτο χρηματοδοτικής στήριξης, έχουν επιβληθεί περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων με αδυναμία συναλλαγών με το εξωτερικό καθώς δεν υπάρχει ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα και με τις αναλήψεις από τις τράπεζες να έχουν περιοριστεί στα €60 ημερησίως λόγω έλλειψης χαρτονομισμάτων. Αν και αναμένεται η σταδιακή χαλάρωση των συνθηκών ρευστότητας τις επόμενες ημέρες, σε αρμονία με την υλοποίηση των προσαρμοσμένων δράσεων και την πρόοδο στην επίτευξη της χρηματοδοτικής συμφωνίας, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ήδη οξυμμένα προβλήματα παραγωγής και διάθεσης προϊόντων. Είναι εκ των ων ουκ άνευ, λοιπόν, να τονωθεί η εμπιστοσύνη στην αγορά έτσι ώστε να αποκατασταθεί όσο το δυνατόν νωρίτερα η ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλει και η αποτελεσματικότερη λειτουργία της Επιτροπής Έγκρισης Τραπεζικών Συναλλαγών με την εκχώρηση στις τράπεζες αποφασιστικών αρμοδιοτήτων, αν και είναι δύσκολο να επιτευχθεί πρόοδος χωρίς την σημαντική τόνωση της ρευστότητας με την επέκταση του ΕΛΑ από την ΕΚΤ.

Σε μακροοικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, και παρά την επιτευχθείσα συμφωνία στο Συμβούλιο Κορυφής, παραμένουν ακόμη σημαντικά εμπόδια στον δρόμο για την σύναψη ενός χρηματοδοτικού προγράμματος. Η Ελλάδα χρειάζεται €7 δισ. μέχρι την Δευτέρα

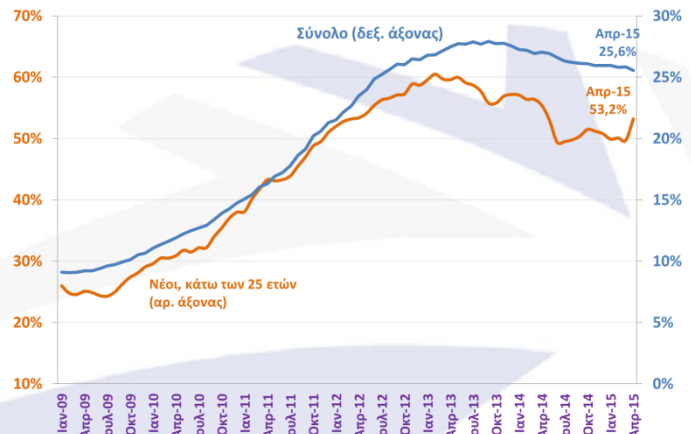
Πίνακας 1: Συστάσεις ΟΟΣΑ από «CAT Toolkit1» που εκκρεμούν και περιλαμβάνονται στη νέα συμφωνία με τους εταίρους (ΟΟΣΑ 2013, Ευρ. Συμβούλιο 2015)

Κυριακές	Λειτουργία καταστημάτων, είτε δοκιμαστικά σε ορισμένες περιοχές είτε σε όλη την επικράτεια 11:00-20:00.
Φαρμακεία	Κατάργηση περιορισμών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και δυνατότητα λειτουργίας πέραν των ωραρίων εφημερίας εφόσον το επιθυμεί το φαρμακείο.
Εκπτώσεις και προσφορές	Να αποφασίζει ο κάθε έμπορος ελεύθερα για τις περιόδους εκπτώσεων και προσφορές και να μπορεί να τις διαφημίσει. Θα υπάρχει αντιστοιχος οδηγός καλών πρακτικών για την αποφυγή παρασάλλησης καταναλωτών.
Γάλα	Η ημερομηνία λήξης (έχει διευρευθεί για το φρέσκο γάλα στις 7 ημέρες) να καθορίζεται από κανόνες υγιεινής και όχι νόμο.
Αρτοποιεία	Κατάργηση διακρίσεων σε ότι αφορά αρτοποιεία και αρτοποιεία που προκαλούν σύγχυση στους καταναλωτές με αντίστοιχες προβλέψεις για αδειοδότηση.
Επαγγέλματα όπως ακτοπλοία	Από τον ΟΟΣΑ προβλέπονται συστάσεις για την κρουαζιέρα, χρειάζεται διευκρίνιση.

Διάγραμμα 1: Αριθμός ανέργων (εποχικά διορθωμένος) (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)

Διάγραμμα 2: Ποσοστό ανεργίας (εποχικά διορθωμένο) (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)

20/7/2015 (€3,5 δις. για πληρωμή χρεολυσίων €3,5 δις. στην ΕΚΤ και €2 δις. για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών στο ΔΝΤ), για τα οποία εξετάζονται πολλές εναλλακτικές επιλογές για ένα δάνειο-γέφυρα. Ήδη όμως, φαίνεται ότι προκρίνεται ως η πλέον ενδεδειγμένη λύση να χρησιμοποιηθούν πόροι από τον διατελούμενο σε αναστολή Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, που είχε συσταθεί για να αντιμετωπισθεί η μεγάλη χρηματοοικονομική κρίση, παρά τις αντιδράσεις κρατών –μελών εκτός Ευρωζώνης. Εφόσον υπάρξει συμφωνία του Eurogroup για το δάνειο – γέφυρα των €7 δις στις 16/7/2015, ο ΕΛΑ αναμένεται να ενισχυθεί τις επόμενες ημέρες. Ταυτόχρονα, το ΔΝΤ φαίνεται να απαιτεί αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους για να συμμετάσχει στο χρηματοδοτικό σκέλος του προγράμματος, ισχυριζόμενο ότι η κατάσταση χειροτερεύει άρδην σε σχέση με την άσκηση βιωσιμότητας του χρέους που είχε γίνει λίγο πριν την επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων. Με τις νέες υποθέσεις για υψηλότερο δανεισμό όπως αποφασίσθηκε (κατά €25 δις. άνω της προηγούμενης εκτίμησης) στο Συμβούλιο Κορυφής και την αναμενόμενη αποκλιμάκωση του ρυθμού ανάπτυξης λόγω της ασφυξίας ρευστότητας, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ ανέρχεται πλέον στο 200% το 2017 πριν αρχίσει να αποκλιμακώνεται προς το 170% του ΑΕΠ, έναντι της προηγούμενης εκτίμησης για 142% του ΑΕΠ, το 2022. Στο πλαίσιο αυτό, το ΔΝΤ προτείνει την επέκταση της περιόδου αποπληρωμής όλων των δανείων (περιλαμβανομένου και του υπό σύναψη) σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τουλάχιστον κατά 30 έτη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επίσης, υπολογίζει τον λόγο χρέους προς ΑΕΠ το 2022 να διαμορφώνεται σε υψηλό επίπεδο, από 150% του ΑΕΠ (βασικό σενάριο) σε 176% του ΑΕΠ (δυσμενές σενάριο), και εκφράζει ανησυχίες ότι ακόμη και αν το πρόγραμμα υλοποιηθεί, η Ελλάδα θα εξακολουθήσει να έχει ένα πολύ υψηλό λόγο χρέους προς ΑΕΠ για πολλά χρόνια, που θα προκαλεί αβεβαιότητα στις αγορές. Τέλος, σε πολιτικό επίπεδο, και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, επικρατεί αναταραχή και χρειάζονται λεπτοί χειρισμοί για να αποφευχθούν ατυχήματα τώρα που έχει διαμορφωθεί μία ελάχιστη συναίνεση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την πορεία της χώρας τα επόμενα χρόνια. Όσο κακή και αν είναι η κατάσταση, τίποτα δεν συγκρίνεται με την εναλλακτική της περιθωριοποίησης της χώρας εκτός Ευρωπαϊκής οικογένειας. Δεν έχουμε πλέον άλλη επιλογή, αλλά ούτε πρόκειται να μας δοθεί και τέταρτη ευκαιρία εάν απεμπολήσουμε την δυνατότητα που μας δίνεται σήμερα. Οι προοπτικές μπροστά μας είναι καλές να ξαναχτίσουμε αυτήν την χώρα. Είναι στο χέρι μας να κάνουμε όλες τις διαρθρωτικές αλλαγές, να πιάσουμε την φοροδιαφυγή, να ξεριζώσουμε την διαφθορά και να δημιουργήσουμε τα αποθέματα εκείνα που θα μας επιτρέψουν να μειώσουμε και πάλι τους φόρους και να αποκαταστήσουμε τις συντάξεις. Η Ευρώπη, τέλος, έχει και τα μέσα και τη διάθεση να μας βοηθήσει όπως δείχνει για παράδειγμα η πλήρης απαλλαγή της εθνικής συμμετοχής στα υπολειπόμενα κονδύλια του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το σχέδιο για ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ελλάδα (σχέδιο €35 δις Γιουνκέρ).

Πίνακας 2: Μηνιαία στοιχεία Κεντρικής Κυβέρνησης

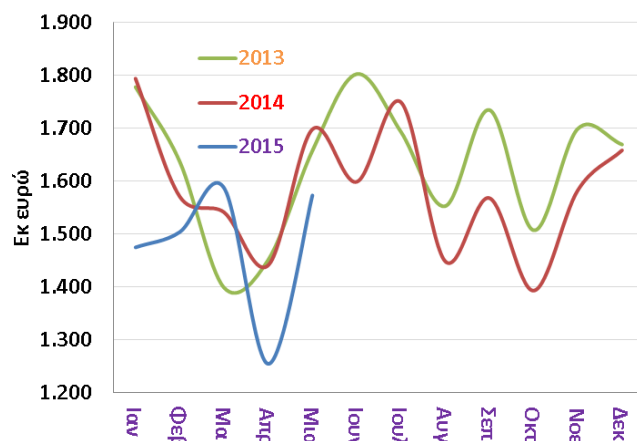
(Υπ. Οικονομικών, Ιουν. 2015)

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιουν -Ιούνιος						
	€ εκατ.	2014	2015	% μεταβο	Στόχος	Δ€ με στόχο	Δ % με στόχο
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)		23.615	21.265	-10,0%	22.726	-1.461	-6,4%
Έσοδα ΠΔΕ		2.969	2.029	-31,7%	1.270	759	59,8%
Δαπάνες τ.π.		23.672	22.088	-6,7%	25.132	-3.044	-12,1%
Δαπάνες ΠΔΕ		2.362	1.154	-51,1%	2.200	-1.046	-47,5%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (*)		707	1.321	86,8%	-1.235	2.556	
Ισοζύγιο κ.π. (*)		-2.419	-1.977	-18,3%	-4.606	2.629	

τακτικός προϋπολογισμός
κ.π. κρατικός προϋπολογισμός
(*) έχουν αφαιρεθεί €55 εκ από έκτακτα έσοδα που κατέβαλε το ΤΧΠΣ τον Απρίλιο 2015

Διάγραμμα 3: Έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές, € εκατ.

(Υπ. Οικονομικών, Μάι. 2015)

Πίνακας 3: Μηνιαία στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης

(Υπ. Οικονομικών, Μάι. 2015)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών.	Ιουν -Μάιος		
€ εκατ.	2014	2015	Δ%
Νομικά πρόσωπα			
Ίδια έσοδα	542	497	-8,3%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	1.534	601	-60,8%
Δαπάνες	1.409	1.702	20,8%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-893	-1.101	23,3%
Ασφαλιστικά ταμεία			
Ίδια έσοδα	8.149	7.512	-7,8%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	6.878	5.676	-17,5%
Δαπάνες εκτός μεταβιβάσεων	14.777	13.718	-7,2%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-6.628	-6.207	-6,4%
Τοπική αυτοδιοίκηση			
Ίδια έσοδα	789	837	6,1%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	1.696	1.395	-17,7%
Δαπάνες εκτός μεταβιβάσεων	2.337	2.112	-9,6%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-1.492	-1.275	-14,5%

Εφαρμογή «εργαλειοθήκης» ΟΟΣΑ

Η νέα Συμφωνία με τους εταίρους προβλέπει την εφαρμογή των συστάσεων που προέκυψαν μετά την πρώτη συμφωνία εφαρμογής Competition Assessment Toolkit του ΟΟΣΑ σε 4 επιλεγμένους από την κυβέρνηση κλάδους της ελληνικής οικονομίας (εφαρμογή Toolkit 1 σε λιανικό εμπόριο, τουρισμό, οικοδομικά υλικά και τον κλάδο τροφίμων). Πρέπει να τονιστεί ότι το συγκεκριμένο εργαλείο εξετάζει μόνο εμπόδια στον ανταγωνισμό (πχ στην είσοδο νέων ανταγωνιστών, παραγωγών ή εισαγωγών, της ημεδαπής ή αλλοδαπής) και όχι οριζόντια εμπόδια στην επιχειρηματική δραστηριότητα που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί οι πάροχοι υπηρεσιών της ημεδαπής. Οι προτάσεις αυτής της πρώτης εφαρμογής του εργαλείου αυτού του ΟΟΣΑ δημοσιοποιήθηκαν το 2013 και μέρος τους ενσωματώθηκε στο N. 4254/2014, παρέμειναν όμως αρκετές εκ των συστάσεων του ΟΟΣΑ που δεν υλοποιήθηκαν. Για ορισμένες, όπως η ενοποίηση και ο εξορθολογισμός των κανόνων και πρακτικών εποπτείας της αγοράς καθώς και η εξάλειψη αλληλοεπικαλύψεων αρμοδιοτήτων φορέων, η κάλυψη κενών εποπτείας και η ενοποίηση των

ποινολογίων έμειναν χωρίς εφαρμογή λόγω της αντικειμενικής δυσκολίας άμεσης υλοποίησης χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το θέμα αυτό δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την αγορά (σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο ζήτημα δεν περιλαμβάνεται ρητά στο κείμενο συμφωνίας της 12/7/15). Οι εταιρείες τώρα επανέρχονται στις συστάσεις του ΟΟΣΑ και θέτουν ως κρίσιμα προαπαιτούμενα ειδικά τη λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές, θέματα που αφορούν τις εκπτώσεις, το γάλα και τα αρτοποιεία, θέματα που αφορούν την ιδιοκτησία φαρμακείων, ΜΥΣΥΦΑ και απελευθέρωσης κλειστών επαγγελμάτων με έμφαση την ακτοπλοΐα. Στον Πίνακα 1 καταγράφονται οι βασικές συστάσεις του ΟΟΣΑ επί των θεμάτων αυτών που δεν είχαν υιοθετηθεί από την ελληνική κυβέρνηση. Ερωτήματα προκαλεί η αναφορά στην ακτοπλοΐα, στο βαθμό που η άσκηση του ΟΟΣΑ εξέταζε κυρίως την κρουαζιέρα και αναφερόταν στην ακτοπλοΐα στο βαθμό που ένα ευνομούμενο πλαίσιο πρέπει να διακρίνει τις δυο αυτές δραστηριότητες. Σημειώνεται ότι η ακτοπλοΐα αντιμετωπίζει πλήθος θεμάτων που αναφέρει η έκθεση του ΟΟΣΑ, από την υποχρεωτική υλοποίηση δρομολογίων για 10 μήνες και συχνότητα αυτών κάθε εβδομάδα, τον τρόπο κατανομής των δρομολογίων έως τις υποχρεωτικές συνθέσεις πληρώματος και τη γνώση Ελληνικών. Αντίστοιχα, αρκετά θέματα παραμένουν σε ότι αφορά τις κρουαζιέρες και ειδικά τις ημερήσιες κρουαζιέρες. Θα πρέπει να διευκρινιστεί συνεπώς σε ποιες περιπτώσεις εκ αυτών αναφέρεται το κείμενο της 12/7/2015.

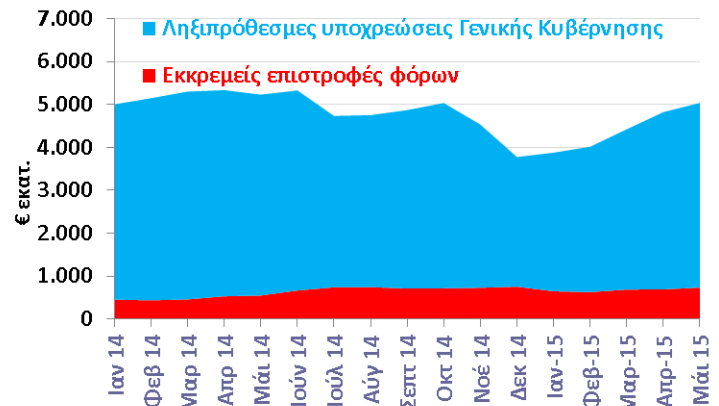
Σε συνέχεια της επιτυχίας της πρώτης εφαρμογής του εργαλείου αυτού, η ελληνική κυβέρνηση επέλεξε 4 ακόμα κλάδους για μια επανάληψη της άσκησης εντός του 2014. Οι κλάδοι αυτοί είναι: Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου, ποτοποιία, παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, ειδών ένδυσης, δέρματος και δερμάτινων ειδών και κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού. Τα αποτελέσματα της δεύτερης αυτής άσκησης δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμα από τον ΟΟΣΑ και την ελληνική κυβέρνηση, αν και εικάζεται ότι είναι έτοιμα ή έστω σχεδόν έτοιμα. Οι δανειστές ζητούν να προστεθεί ρητά και η μεταποίηση στους υπό εξέταση κλάδους. Στο σημείο αυτό απαιτείται όμως και πάλι μια διευκρίνιση, στο βαθμό που η άσκηση του ΟΟΣΑ δεν καταγράφει οριζόντια εμπόδια στη δραστηριότητα όπως μπορεί να είναι το κόστος ενέργειας, η χρηματοπιστωτική ασφύξια και η περιβαλλοντολογική αδειοδότηση καθώς αυτά τα ζητήματα θεωρείται ότι ανήκουν στα «εμπόδια στην επιχειρηματικότητα» και όχι στα «εμπόδια στον ανταγωνισμό».

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Ανεργία: Στο 25,6% μειώθηκε η ανεργία τον Απρίλιο του 2015, από 27,0% που ήταν τον Απρίλιο του 2014 και 25,8% τον Μάρτιο του 2015 (Διάγραμμα 1). Ο αριθμός των ανέργων ανήλθε στα 1.217 χιλ. άτομα περίπου, μικρότερος κατά 78,7 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2014 (-6,1%) και κατά 11,8 χιλ. άτομα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2015 (-1,0%). Στους άνδρες, το ποσοστό ανεργίας τον Απρίλιο του 2015 μειώθηκε στο 22,2% από 24,2% που ήταν τον Απρίλιο του 2014, ενώ στις γυναίκες μειώθηκε στο 29,8% από 30,7%. Στους νέους 15-24 ετών, το ποσοστό της ανεργίας υποχώρησε μεν στο 53,2% από 55,4% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους αλλά σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες αυξάνεται σταθερά (Διάγραμμα 2).

Δημοσιονομικές εξελίξεις: Το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου το πρωτογενές αποτέλεσμα της κεντρικής κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους €1,9 δις έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος €707 εκατ. για την ίδια περίοδο το 2014 και στόχου για πρωτογενές έλλειμμα €1,2 δις. Μετά την αφαίρεση της έκτακτης καταβολής €555 εκατ. από το ΤΧΣ το πλεόνασμα αυτό υποχωρεί αντίστοιχα (Πίνακας 2). Η μείωση των τακτικών εσόδων συνεχίζει να αντισταθμίζεται από συγκράτηση των δαπανών, αύξηση των εσόδων για επενδύσεις άνω του στόχου και υστέρηση των αντίστοιχων δαπανών. Το διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου για τη γενική κυβέρνηση το πρωτογενές αποτέλεσμα ανήλθε σε €557 εκατ. έναντι €1,1 δις το 2014. Οι εξελίξεις αυτές διαμορφώνονται και από τη συνεχιζόμενη διόγκωση

Διάγραμμα 4: Υπόλοιπο οφειλών του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα (ΓΓΔΕ, Μάι. 2015)

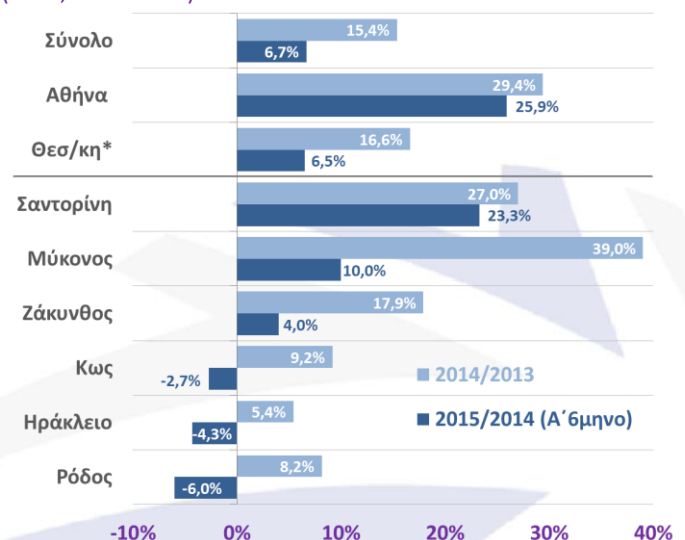

Επιστροφές για τις οποίες έχει εκδοθεί ΑΦΕΚ. Εξαιρούνται επιστροφές ΦΠΑ και ΕΦΚ σε βιομηχανία, τουρισμό και ορισμένες άλλες κατηγορίες επιστροφών.

Πίνακας 4: Τουριστικές εισπράξεις και τουριστική κίνηση – Α΄ 3μηνο (ΤτΕ, Α΄ 3μηνο 2015)

	Εισπράξεις (€ εκατ.)			Ταξιδιώτες (χιλ.)		
	2014	2015	% Δ	2014	2015	% Δ
ΕΕ-28	230	273	18,80%	598,4	1.020,70	70,60%
Ευρωζώνη (ΕΖ)	142	154	8,70%	276,6	358,7	29,70%
ΕΕ-28 εκτός ΕΖ	88,1	119	35,00%	321,9	662	105,70%
Λουίτες χώρες	228	233	2,20%	588,5	707,7	20,30%
Σύνολο	458	506	10,50%	1.186,90	1.728,40	45,60%
Κρουαζιέρες	13,3	9,8	-26,20%	72,7	64,4	-11,30%
Γενικό Σύνολο	471	516	9,50%	1.259,60	1.792,80	42,30%

Διάγραμμα 5: Διεθνείς αφίξεις στα κυριότερα αεροδρόμια (ΣΕΤΕ, Ιουν. 2015)

* Αφορά αφίξεις επιβατών - Ελλήνων και αλλοδαπών, διότι το Αεροδρόμιο Μακεδονία δεν διαχωρίζει τις αφίξεις εξωτερικού σε Έλληνες και αλλοδαπούς.

των ελλειμμάτων των ασφαλιστικών ταμείων (έλλειμμα €-531 εκάτ. αντί πλεονάσματος €250 εκάτ. το 2014). Αυτή η εξέλιξη οφείλεται κυρίως στη σταθερή μείωση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (Διάγραμμα 3) την ώρα που οι δαπάνες για συντάξεις και άλλες κοινωνικές παροχές δεν υποχωρούν αντίστοιχα, (Πίνακας 3) αλλά και τις σημαντικές μεταφορές από φορείς της γενικής κυβέρνησης στη κεντρική κυβέρνηση. Σε ό,τι αφορά το **υπόλοιπο οφειλών του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα**, αυτό αυξάνεται εκ νέου το Μάιο 2014 (Διάγραμμα 4).

Αφίξεις τουριστών: Από τα οριστικά στοιχεία της έρευνας συνόρων της ΤτΕ, προκύπτει ότι κατά το Α΄ 3μηνο του 2015 οι αφίξεις τουριστών εμφάνισαν άνοδο +45,6%, κυρίως λόγω της αυξημένης ταξιδιωτικής κίνησης από τις χώρες της ΕΕ-28 (+70,6%, Πίνακας 4)). Ωστόσο, η μέση διάρκεια παραμονής (5,2 ημέρες) και η δαπάνη ανά ταξίδι (€288) παρουσίασαν μείωση (-16,2% και -23,1% αντίστοιχα). Συνολικά οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ανήλθαν στα €516 εκατ., ενισχυμένες κατά 10,5% σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014. Εξάλλου, σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΤΕ οι διεθνείς αφίξεις στα περισσότερα από τα κυριότερα αεροδρόμια της χώρας (Διάγραμμα 5) καταγράφουν άνοδο το Α΄ 6μηνο του 2015, ιδίως στην Αθήνα (+25,9%), στη Σαντορίνη (+23,3%) και στη Μύκονο (+10%), ενώ πτώση σημειώνουν οι αφίξεις στη Ρόδο (-6%), στο Ηράκλειο (-4,3%) και στην Κω (-2,7%).

Πληθωρισμός: Συνεχίζεται για 28^ο συνεχόμενο μήνα η υποχώρηση των τιμών τον Ιούνιο του 2015, με τον δείκτη τιμών καταναλωτή να καταγράφει μείωση -2,2% σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2014 και τον πυρήνα του πληθωρισμού να διατηρεί αρνητικό πρόσημο (Διάγραμμα 7). Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην πτώση των τιμών στη στέγαση (-7,1%), ιδιαίτερα στις τιμές ενοικίων (-4,5%), του πετρελαίου θέρμανσης (-24%) και του φυσικού αερίου (-11,5), στην ένδυση και υπόδηση (-3,6%) και στις μεταφορές (-3,1%) κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών καυσίμων αυτοκινήτου (-7,5%) (Διάγραμμα 6). Αντίθετα, οι τιμές στη διατροφή και τα μη αλκοολούχα ποτά καταγράφουν τον Ιούνιο αύξηση (+1%) για 5^ο συνεχόμενο μήνα. Η δυνητική αύξηση από τα μέτρα άμεσης εφαρμογής στον πληθωρισμό εκτιμάται ότι θα είναι έως 1,8 ποσοστιαίες μονάδες.

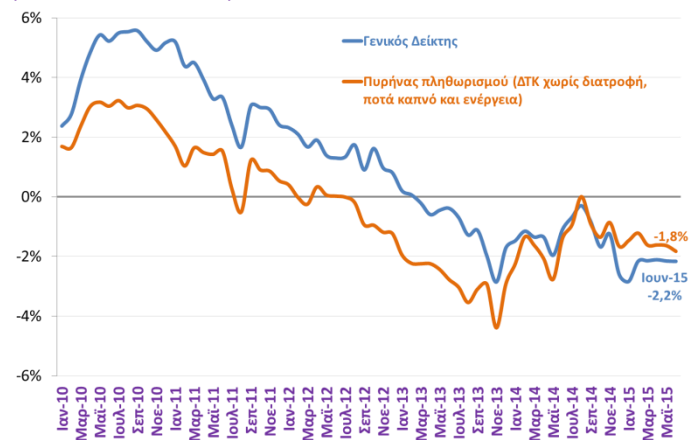
Άδειες κυκλοφορίας οχημάτων: Μικρή επιβράδυνση παρουσιάζει ο ρυθμός αύξησης των αυτοκινήτων που κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά τον Ιούνιο του 2015, ωστόσο εξακολουθεί να καταγράφει αξιοσημείωτη άνοδο, γεγονός που αποδίδεται κυρίως στην ανανέωση του στόλου των ενοικιαζόμενων αυτοκινήτων καθώς υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες για μια καλή πορεία του τουρισμού το 2015 (Διάγραμμα 8).

Οικοδομική δραστηριότητα: Ανακόπτεται η ανοδική πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας τον Απρίλιο του 2015, ύστερα από την αξιοσημείωτη αύξηση των προηγούμενων μηνών (Διάγραμμα 9). Ειδικότερα, ο όγκος της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας μειώθηκε τον Απρίλιο κατά -3,5%, ωστόσο κατά το διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου τα στοιχεία συνεχίζουν να καταγράφουν άνοδο +18,8%. Ως προς τον αριθμό των αδειών που εκδόθηκαν κατά το διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου, η άνοδος είναι εντονότερη σε τουριστικές περιοχές, όπως στα Ιόνια Νησιά (+55,8%), το Βόρειο Αιγαίο (+53%) και το Νότιο Αιγαίο (+16%), γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι πολλές άδειες αφορούν σε ανακαινίσεις ή/και επεκτάσεις τουριστικών μονάδων κατά την προετοιμασία για την τουριστική περίοδο.

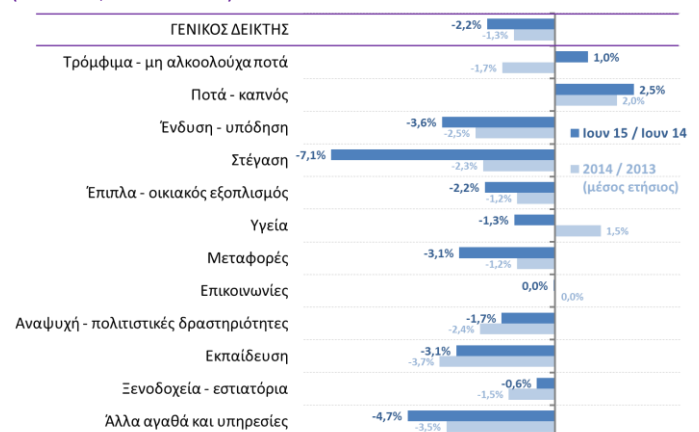
Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Από την ΕΛΣΤΑΤ ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας συνθηκών διαβίωσης για το 2014, τα οποία δείχνουν α) αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, β) αύξηση της οικονομικής ανισότητας κυρίως στις ηλικίες από 65 έτη και πάνω, γ) αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που στερείται βασικά αγαθά (δείκτης υλικής υστέρησης) κυρίως στις ηλικίες από 65 έτη και πάνω.

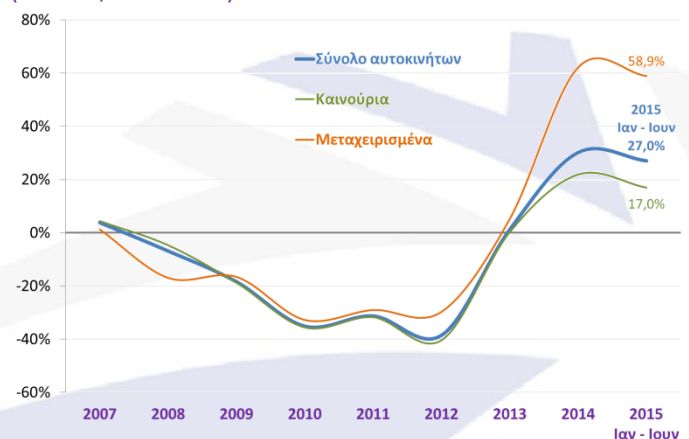
Διάγραμμα 6: Γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή και πυρήνας πληθωρισμού (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2015)

Διάγραμμα 7: Μεταβολές του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2015)

Διάγραμμα 8: Ετήσια μεταβολή του αριθμού αδειών κυκλοφορίας αυτοκινήτων (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2015)

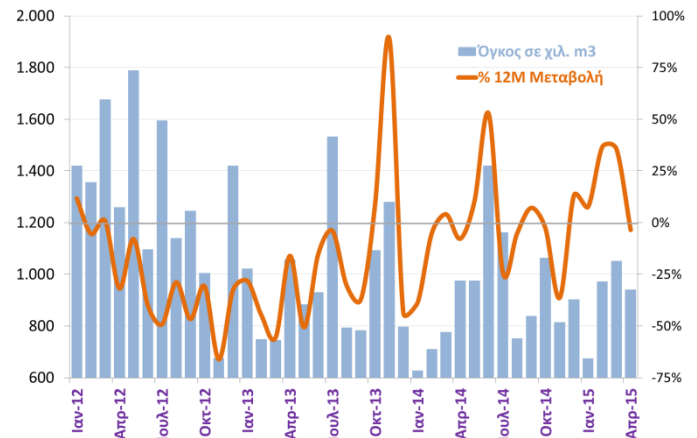
Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2014, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 36% του πληθυσμού της χώρας. Η τάση αυτή αυξάνεται από το 2010 και ύστερα. Σε ότι αφορά το κατώφλι της φτώχειας (€ 4.608 ετησίως για ένα άτομο και € 9.677 για νοικοκυριό με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών), το 22,1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας το 2014 (Διάγραμμα 10). Ο δείκτης φθίνει το 2014 σε σχέση με το 2013 αν και παραμένει ψηλότερος από το 2009. Τονίζεται επίσης από την ΕΛΣΤΑΤ ότι στην έρευνα αυτή υπο-αντιπροσωπεύονται ομάδες που κατά τεκμήριο είναι φτωχές, όπως οι άστεγοι κλπ. Με τις επιφυλάξεις αυτές, τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται για το 2014 σε 888.452 σε σύνολο 4.266.745 και τα μέλη τους σε 2.384.035 σε σύνολο 10.785.312 ατόμων του πληθυσμού της χώρας. Ειδική αναφορά γίνεται στην παιδική φτώχεια (0-17 ετών), που υποχωρεί μεν αλλά παραμένει στο 25,5% και ξεπερνά κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες το μέσο όρο του πληθυσμού, ενώ ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα άνω των 65 ετών ανέρχεται σε 14,9% και μένει σταθερός σε σχέση με το 2013. Από την άλλη, ο κίνδυνος φτώχειας νοικοκυριών με ένα εξαρτώμενο παιδί αυξήθηκε στο 22,6% ενώ για νοικοκυριά με δυο εξαρτώμενα παιδιά εξαιτίας του ενιαίου επιδόματος στήριξης τέκνων ανέρχεται σε 22%.

Καθώς ο κίνδυνος φτώχειας για εργαζόμενους με πλήρη απασχόληση ανέρχεται στο 11,9%, για εργαζόμενους με μερική απασχόληση στο 27,9%, για τους άνεργους στο 45,9% και για τους συνταξιούχους στο 11,5% καταγράφεται α) η σημασία του συνταξιοδοτικού συστήματος που εγγυάται ένα χαμηλό ποσοστό κινδύνου φτώχειας για άτομα μεγάλης ηλικίας, β) η σημασία ανάκαμψης της αγοράς εργασίας και ειδικά της δημιουργίας θέσεων πλήρους απασχόλησης (αντίστοιχα συμπεράσματα έχει και η μελέτη του ILO που παρουσιάστηκε στο [Δελτίο της 18/6/2015](#)) για τη μείωση του κινδύνου φτώχειας στις παραγωγικές ηλικίες και γ) η σημαντική αύξηση του κινδύνου φτώχειας που συνεπάγεται η ύπαρξη ενός παιδιού.

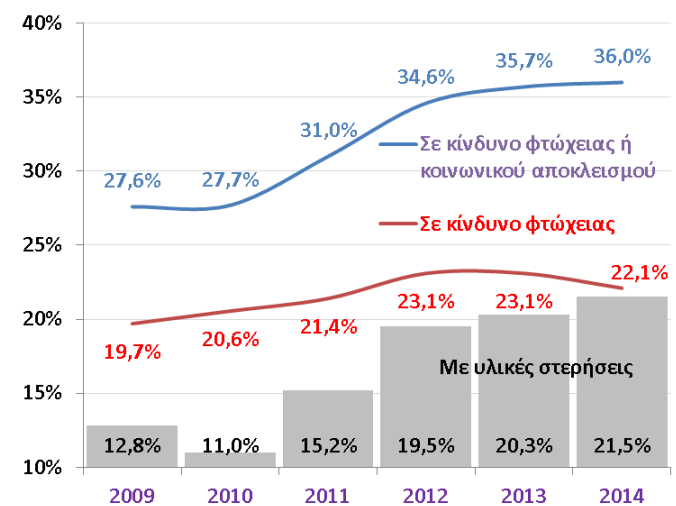
Το γεγονός ότι ο κίνδυνος φτώχειας αυξάνει τόσο πολύ στις παραγωγικές ηλικίες και ειδικά όταν υπάρχει ανεργία (η οποία πλήττει αποκλειστικά τον ιδιωτικό τομέα) καθώς και όταν υπάρχουν παιδιά υπογραμμίζει το γεγονός ότι η φτώχεια από το 2010 μέχρι και το 2014 είναι κυρίως υπόθεση των οικογενειών με παιδιά και γονείς που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα.

Μια άλλη προσέγγιση στο ίδιο πρόβλημα καταγράφεται από την έρευνα στέρησης τουλάχιστον τεσσάρων βασικών αγαθών που περιλαμβάνουν την αδυναμία κάλυψης έκτακτων αναγκών αξίας €475, χρηματοδότησης διακοπών μιας εβδομάδας, διατροφή με κοτόπουλο κρέας η ψάρι κάθε δεύτερη μέρα, το ικανοποιητικό επίπεδο θέρμανσης κλπ). Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς καταγράφεται η σταθερή αύξηση στα χρόνια της κρίσης του ποσοστού του πληθυσμού που αντιμετωπίζει βασικές υλικές στερήσεις. Και πάλι, το μεγαλύτερο ποσοστό στέρησης καταγράφεται στις ηλικίες 0-17 ετών (23,8%) και 18-64 ετών (22,9%) ενώ στις ηλικίες άνω των 65 ετών το ποσοστό υποχωρεί στο 15,5%. Αντίστοιχα, έχει αυξηθεί σε σχέση με το 2009 σημαντικά η υλική στέρηση σε παιδιά κάτω των 16 ετών (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Η ένταση με την οποία πλήττει η κρίση ειδικά τα νοικοκυριά με παιδιά σχετίζεται και με την απουσία επαρκών υποδομών υποστήριξης αυτών των νοικοκυριών από το ελληνικό κράτος. Η υστέρηση της χώρας σε ότι αφορά την επίτευξη των στόχων της Βαρκελώνης εξηγείται σε κάποιο βαθμό όχι μόνο από το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας αλλά και από τις πολύ χαμηλές δαπάνες της Ελλάδας για φύλαξη και φροντίδα μικρών παιδιών, το χαμηλό ποσοστό παιδιών που χρησιμοποιούν επίσημες υποδομές φύλαξης καθώς, τις λίγες ώρες φύλαξης σε επίσημες δομές και το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό ειδικά για παιδιά προσχολικής, αλλά και σχολικής, ηλικίας που φυλάσσεται από ανεπίσημες δομές (κυρίως γιαγιάδες και παππούδες, Διάγραμμα 11).

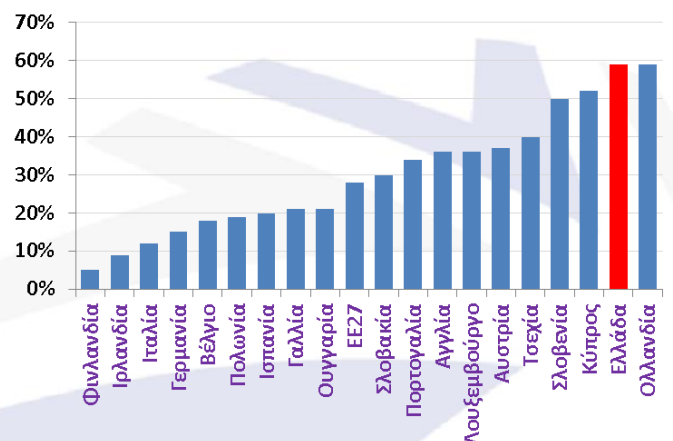
Διάγραμμα 9: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)

Διάγραμμα 10: % πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, φτώχειας & κοινωνικού αποκλεισμού και με υλικές στερήσεις (ΕΛΣΤΑΤ, 2014)

Διάγραμμα 11: % παιδιών έως 3 ετών σε ανεπίσημη φύλαξη (Ευρ. Επιτροπή, 2010)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be